

RÉSZTVEVŐI MUNKAFÜZET

Tanuljunk emberséget az állatoktól!
Pályázati azonosító: 2016-3-HU02-KA205-002032

2018. szeptember

RÉSZTVEVŐI MUNKAFÜZET

A KONZORCIUM TAGJAI

Rogers Személyközpontú Oktatásért Alapítvány – Magyarország, koordinátor

<http://www.rogersalapitvany.hu>

Fővárosi Növény- és Állatkert – Magyarország

<http://www.zoobudapest.com/>

„Milvus Csoport” Madártani és Természetvédelmi Egyesület – Románia

<http://milvus.ro>

TANDEM n.o. – Szlovákia

<https://www.tandemno.sk/sk>

Ez a dokumentum és a benne foglaltak a szerző nézeteit tükrözik, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ISMERKEDÉS A CSOPORTTAGOKKAL

Több emberrel is megismerkedtél a mai nap során. Hány nevet tudsz felidézni?

Ki az, akivel még mindenképpen szeretnél beszélgetni a képzés során és miért?

Több társaddal is lehetőség volt beszélgetni. Mi volt az, ami leginkább megragadott téged az ő életük legmeghatározóbb állattal kapcsolatos emlékeiben? Milyen hasonlóságokat fedeztetek fel?

Ma arról is hallottál, hogy milyen állatnak tudna leginkább elképzelni a társad, hogy szívesen a bőrébe bújnál. Mi volt ez az állat? Milyen érzéseket, gondolatokat váltott ki belőled, amikor meghallottad? Mi volt az, amivel leginkább azonosulni tudtál, és mi az, amivel egyáltalán nem?

A természet segítő erejére való támaszkodás a legősibb „pszichoterápia”. A természetben élés és ennek a kiszolgáltatottsága az emberiség élettörténetének szinte teljes egészét végigkísérte, csupán az elmúlt néhány évtized, esetleg egy évszázad, amelyben az emberiség egy része „kilépett” a természeti létből. Vizsgálatok bizonyítják, hogy a természettel való kapcsolatban az ember könnyebben tud megnyugodni, és az egészségére is pozitívan hat. Épp ezért ma már létezik kifejezetten „természetterápia”, „vadonterápia”, és ide sorolhatók az állat-asszisztált terápiák is, amelyekben ezt a segítő erőt mozgósítják a kifáradt, traumákkal és stresszel küzdő emberek támogatására.

Fedezd fel a körülötted lévő környezetet a következőlista segítségével!

FÉNYKÉPEZD LE, VAGY MUTASD MEG A KÖVETKEZŐKET!

- Valami, ami elárulja neked, hogy fúj a szél.
- Valami, ami egy felhő részévé válhat.
- Valami, ami a nap felé hajlik.
- Valami, ami elbújik a napfény elől.
- Valami, ami az esőzés után marad.
- Egy állati jel, melyet a néphagyományban az időjárás előrejelzéséhez használnak.
- Egy alkalmatlan, rossz menedékhely egy állat számára egy villámló vihar ideje alatt.
- Egy hely, ahonnan a jégcsapok származhatnak.
- Egy megfelelő, jó menedékhely valaki számára egy vihar alkalmával.
- Egy olyan állat jele, mely szereti az esőt.
- Egy hely, ahol hűsölni lehet.
- Egy hely, ahonnan az eső elmosta a termőföldet.
- Egy hely, mely kevés fényt kap.
- Valami, ami elhajlik a szélben.
- Valami, ami nem fog elhajlani a szélben.
- Valami, ami sok napfényt sugároz/ver vissza.
- Valami, ami sok napfényt nyel el.
- Valami, ami fel fogja szívni/szárítani az esőt.
- Valami, ami megvédi az embereket az esőtől.
- Valami, ami napfényt, szelet, vizet használ a működéséhez.
- Valami, ami egy záporosó után jobban illatozik.
- Egy jó szélfogó.
- Valami, melyet a szél vagy az eső formált.
- Egy villámlás okozta kár jele.
- Valami, ami megolvasztaná a havat.
- Valami, ami a hó színe.
- Valami, ami az ég színe.
- Madártoll
- Szél röpítette mag
- Pontosan 100 darab valamiből

- Falevél – ha lehet határozd meg milyen faj!
- Tövis
- Csont
- Természetes odú
- Lehetséges madárfészek-anyag
- Állat lábnyoma
- Állatok jelenlétére utaló jel
- Hangyaboly
- Földben lakó állatok járata
- Három különböző mag
- Álcázott külsejű rovar vagy más állat
- Valami kerek
- Egy tojás része
- Valami bolyhos
- Valami éles
- Prémдарab
- Öt darab szemét, amit emberek szórtak el
- Valami tökéletesen egyenes
- Valami gyönyörű
- Valami, ami a természetben semmire sem jó*
- Egy megrágott levél (Ne Te rágd meg!)
- Valami, ami hangot ad
- Valami fehér
- Valami, ami a természetben fontos**
- Valami, ami szerinted Rád hasonlít
- Valami puha
- Napkollektor***
- Egy nagy mosoly

* A természetben semmi sem haszontalan.

** A természetben minden fontos (még a mérges szömörce is, azoknak a madaraknak, melyek a bogyóját megeszik).

*** "Napkollektor" lehet bármi, ami a Nap hőjét felveszi (víz, szikla, növény, állat).

MEGBESZÉLÉS

Te mit éltél meg a gyakorlat során? Volt olyan rész, ami különösen megérintett? Volt, ami nehéz volt, frusztrált, vagy nem csináltad meg? Miért? Szoktak-e hasonló megéléseid lenni a mindennapi életben?

Mi volt az, amit könnyen megtaláltatok? Mit nem? Miért azt a tárgyat választottátok vagy mit láttatok bele?

Melyik tárgy begyűjtése okozta a legnagyobb kihívást? Miért?

Szerintetek miért hasznos kimenni a természetbe?

Hol lehet a tetthely/ a helyszín? Milyen nyomokat találtok? Milyen egyéb nyomokat tudunk rögzíteni?

Mit üzennek a nyomok?

Milyen maradványokat látunk?

Mi/ki lehetett az áldozat?

Mi a halál feltehető oka?

Ki lehetett az elkövető?

Milyen történetet olvashatunk ki a nyomokból?

Nehéz volt azonosítani az áldozatot? A nyomokat? Mennyire voltak egyértelműek vagy épp bonyolultak az összefüggések? Okozott-e gondot a történet feltárása?

A DENEVÉREKRŐL

Kis patkósdenevér

Szürke hosszúfülű-denevér

Kis viaszmoly

A denevérek látása gyenge, **ultrahangok** segítségével tájékozódnak oly módon, hogy az általuk kibocsátott ultrahang az eléjük kerülő tárgyakról, rovarokról visszaverődik, és ezt érzékelik. Az ultrahangot a legtöbb faj a nyitott szájüregén keresztül bocsátja ki, ebben kivételt képeznek a patkósdenevérek, mivel ők az orrukat használják erre a célra. Abban viszont nem különböznek, hogy fejüket körbejárva, fülük szapora mozgatásával fogják be a minden irányból érkező visszaverődött nagy frekvenciájú hanghullámokat. A kisdenevérek az egész földet benépesítik. Köztük vannak növényevők, amelyek gyümölcsökkel és virággal táplálkoznak, hlevők, vérszívók és rovarevők.

Az összefoglaló néven **rovarevőkként** említett denevérfajok - melybe a hazai állomány is tartozik - valójában nem csak rovarokkal táplálkoznak, legtöbbjük étrendjében más ízeltlábúak (pók, rák, skorpió, százlábú, sáskák, lepkék stb.) is szerepelnek. A rovarevő denevérek általában kistestűek, a repülő rovarokat a levegőben kapják el. Egyes denevérfajok sokszor egészen elképesztő mennyiségű rovar képesek zsákmányolni. A közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*) egy éjszaka alatt akár a saját testsúlyának **többszörösét** kitevő szúnyogmennyiséget pusztít el.

Egyes rovarfajok már olyan régóta a denevérek zsákmányállatai, hogy menekülési, **védekezési formák** kifejlesztésére is rákényszerültek. Sokszor elegendőnek bizonyul, ha egyszerűen csak cikázó repüléssel térnek ki a "mindent látó" ultrahangok elől, de néhány **éjjeli lepké** még ennél is többet tett az "önvédelem" érdekében. Az idők folyamán kifejlődött különleges hallószervükkel képesek a denevérek magas frekvenciájú hangjainak észlelésére, így a rettegett ragadozó közeledtére hirtelen zuhanórepüléssel tűnnek el a látómezőből. Egyik-másik lepkefaj maga is ad ki ultrahangot, ezzel megzavarva a közeledő denevért a tájékozódásban.

MEGBESZÉLÉS

Milyen szerepben voltál a játékban? Melyik szerepben hogyan érezted magad? Miért?

Milyen érzés volt bekötött szemmel hang alapján tájékozódni?

Volt-e kellemetlen érzésed amiatt, hogy nem láthattad a teret és az akadályok elhelyezkedését?

Magabiztosnak érezted magad, vagy épp ellenkezőleg?

Tartottál-e attól, hogy akadályba ütközöl?

HA KIVÁNCSI VAGY...

A denevérek életéről [itt](http://www.termeszettar.hu/anyagok/bat/bat.htm) találhatsz több információt: <http://www.termeszettar.hu/anyagok/bat/bat.htm>

Denevér van a lakásomban! [Mit tegyek?](http://regithink.transindex.ro/?p=35161) <http://regithink.transindex.ro/?p=35161>

MEGBESZÉLÉS

Jelentett-e nehézséget benyúlni a dobozokba? Ha igen, mitől tartottál?

Milyen képzetek voltak a fejedben, ami nehezíthette a dobozba való benyúlást?

Számított-e neked, hogy a közvetlenül melletted állók hogy viszonyultak a dobozhoz?

Ha nem, miért jelenthet ez neked könnyű feladatot?

Könnyű, vagy épp nehéz volt számodra rájönni arra, hogy mi van a dobozban?

Szélesszájú orrszarvú

Keskenyszájú orrszarvú

Két afrikai faj, a szélesszájú orrszarvú (*Ceratotherium simum*) és a keskenyszájú orrszarvú (*Diceros bicornis*) közkeletű elnevezései – fehér és fekete – nyelvi tévedésen alapulnak. A szélesszájú orrszarvút gyakran, egy hibás fordítás miatt, fehér orrszarvúnak említik, míg a keskenyszájút fekete orrszarvúnak. Az elefántok után a második legnagyobb szárazföldi állat. Tömege átlagosan 1,5-2 tonna. Magyar nevét a fűfélék legeléséhez alkalmazkodott széles, ill. keskeny szája nyomán kapta. A szélesszájú orrszarvú két hatalmas orrszarva közül az első akár 1,5 méteres is lehet (átlagosan mintegy 60 centiméter). A nyílt szavannákat, bozótos területeket és a víz közelségét kedveli. Elsősorban fűfélékkel, kisebb részben levelekkel és gyümölcsökkel táplálkozik. Hallása és szaglása kitűnő, **látása** viszont annál **gyengébb**. Ha valamit jól meg akar nézni, akkor hajlamos először az egyik szemével, aztán a másikkal megnézni, a két szem a koponya két oldalán helyezkedik el és nem lát egyenesen előre.

A gyenge látás gyakorta **agressziót** vált ki belőlük. Erre az agresszióra jellemző, hogy az indiai orrszarvú több embert öl meg évente, mint a tigris vagy leopárd.

MEGBESZÉLÉS

Milyen volt a szemüveggel nézelődni? Rosszabbul láttál vele? Mit nem láttál? Nehezedre esett kikerülni az akadályokat?

Mi a különbség az emberi látás és az orrszarvú látása között? Milyen érzés volt csőlátással tájékozódni? Befolyásolhatja a viselkedésed, ha bizonytalanul érzed magad körül a világot?

Mit gondolsz, hatással lehet ez az orrszarvúak viselkedésére? Tudnál erre emberi párhuzamot mondani?

Volt már olyan, hogy úgy kellett tájékozódni, hogy nem láttál jól, vagy nem volt elég információd? Milyen érzés volt? Hogyan oldottad meg a helyzetet?

Neked van olyan tulajdonságod, ami gyengébb, mint szeretnéd? Milyen érzés, ha azt a tulajdonságodat kell használni? Te miként kezeled az agresszióid?

TUDDAD, HOGY...

Az embereknél is előfordulhat csőlátás? Ezzel rögtön szakorvoshoz kell fordulni, a háttérben lévő problémák feltárásáért (http://www.webbeteg.hu/orvos-valaszol/szem_betegsegei/67887).

MI LENNÉL, HA ÁLLAT LENNÉL? RAJZOLD LE MILYEN ÁLLAT LENNÉL!

Miért választottad ezt az állatot?

Mik azok a tulajdonságok amiket szeretsz a kiválasztott fajnál?

Neked milyen tulajdonságaid vannak meg ezek közül? Mi az, amit még fejlesztenél, ami megvan az adott állatnak?

Milyen olyan tulajdonsága van, amivel viszont nem tudnál azonosulni? Miért?

Alkoss/keress/készíts a választott állathoz kapcsolódó címet!

A kiválasztott állat címerével/szimbólumával készítsd el a borítékodat, függeszd ki, a képzés során üzeneteket hagyhatnak itt a társaid.

Milyen állat nem lennél semmiképp sem? Miért?

MEGBESZÉLÉS

Beszélgétek meg a melletted ülővel is a válaszokat, így alkalmatok lesz jobban megismerni egymást.

EGYÉNI ELVÁRÁSOK, VÁLLALÁSOK ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA A HÁROM FA MÓDSZERÉVEL

Milyen fejlődési célt fogalmaztál meg magadnak?

Ma mit sikerült tenned azért, hogy közelebb kerülj a célodhoz?

Ha szeretnéd tökéletesíteni a célalkotásodat...

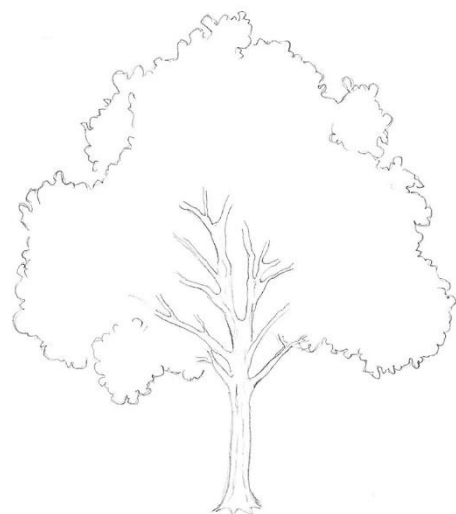
Ismered a SMART célokat. A SMART egy rövidítés, ami a Specific (Konkrét), Measurable (Mérhető), Achievable (Elérhető), Relevant (Releváns), Time-boxed (Időben korlátozott) szavakból tevődik össze.

Specific (Konkrét)

A céloknak a lehető legkonkrétabbnak kell lennie. Az, hogy “fejlődni önismeretben” nem annyira megfogható. Az, hogy “A kígyók iránt érzett undorom legyőzésében megteszem az első lépést, és megérintek egy nem mérgező fajtának a bőrét pár pillanatra.” már egy konkrét cél, ami felé el tudsz mozdulni.

Measurable (Mérhető)

Pontosan kell látnod, hogy mikor is érted el a célokat, illetve menet közben hol vagy hozzá képest. Minél egyértelműbb a cél, annál könnyebb mérni a haladásodat. Ha nem tudod, hogyan mérd a dolgot, akkor

valószínűleg nem elég pontos a célod. Lényeges, hogy nem egy nagy feladattal kell megküzdeni egyszerre, hanem csak kicsi lépésenként elbánni az egyes részekkel.

Achievable (Elérhető)

Olyan célt tűzz ki, ami megvalósítható. Noha nagyon jól hangzik az, hogy “tudatos ember leszek az életem minden területén egy éven belül”, de nem annyira reális. Érdemes felülvizsgálni, hogy vágnak hangzik-e inkább a mondatom, és hogy át tudom-e alakítani kisebb szeleteire, amivel naponta tudok előre haladni.

Relevant (Releváns)

Ez talán az egyik legfontosabb pont. Ha valamiben hiszel és érdekel, akkor, miközben a cél felé menetelsz, rengeteg személyes sikerélmény fog érni. Ha valamit nem akarsz igazán, mert nem fontos, vagy egyszerűen kiráz tőle a hideg, akkor azzal nem fogsz szívesen foglalkozni. Ez egy nehéz rész, mert komolyan befelé kell nézned és elgondolkodni, hogy valójában mi is az, amit szeretnél, és hogy miért.

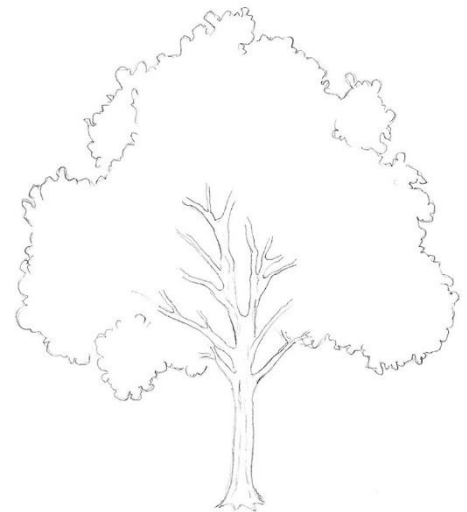
Time-boxed (Időben korlátozott)

Emberi lustaságunkból fakadóan akkor dolgozunk a legjobban, ha egy szoros határidővel nézünk farkasszemet. Legyen konkrét és szoros időpont, amíg teljesítened kell a célod, hiszen a túl hosszú időkeret rengeteg teret ad a halogatásra.

Most pedig itt az idő, hogy újra rápillants a célodra.

Vajon tudnád tökéletesíteni a SMART rendszer szerint?

Ha igen, akkor hogyan hangzik az új mondat?

RÉSZTVEVŐKNEK

Az állatvilágban gyakran a legkülönbözőbb trükköket kell bevetni a túlélés érdekében. Az álcázás a legtöbb esetben az életet jelentheti. Az evolúció során számtalan állat alkalmazkodott környezetéhez, folyamatos átalakuláson mentek át, álruhát öltöttek, elrejtöztek, hogy így biztosítsák fajuk fennmaradását.

MEGBESZÉLÉS

Neked mi volt nehéz a helyzetben?

A „családod” hogyan működött együtt?

A hétköznapokban a családjában, munkahelyeden szembesültél hasonló helyzettel?

JAVASLAT

Amikor lehetőség adódik tavasszal, figyelj meg madárcsaládot, ahol a felnőttek fáradságot nem ismerve megállás nélkül hordják a fiókáiknak az eledelt.

RÉSZTVEVŐKNEK

Az éhség mindenkit elvakíthat! Figyeljete és vigyázzatok egymás épségére!

MEGBESZÉLÉS

Milyen érzés volt ragadozónak lenni? Mennyire érezted magadénak a szerepet?

Milyen érzés volt zsákmányállatnak lenni? Mennyire érezted magadénak a szerepet?

Milyen stratégiát folytattál/folytattatok mint csapat?

Mennyire dolgoztatok csapatban?

Milyen hasonló élethelyzetekkel találkoztál már? Milyen hasonló helyzetek alakulnak ki a társadalomban, gazdaságban, stb? Ezeket miként szokták megoldani?

Milyen zsákmány/ragadozó példát tudsz hozni a természetből?

ÁLLATI ÉS EMBERI SZÜKSÉGLETEK – KISCSOPORTOS KREATÍV ALKOTÁS

Milyen témát dolgoztatok fel a saját kiscsoportoddal? Mi volt a drámajelenetek és a társadalmi célú felhívások üzenete? Egyetértés-e a csoport által megfogalmazott üzenettel?

Megérintett-e valamelyik másik csoport témája/ alkotása? Melyek azok a kérdések a szükségletek témájában, amelyekkel szerinted fontos közösségi, vagy akár társadalmi szinten foglalkozni? Melyek azok a kérdések a témában, amelyekkel szerinted fontos egyéni szinten foglalkozni?

Mit tanulhatunk az állatoktól a szükségletek témájával kapcsolatosan?

ÁLLATI ÉS EMBERI SZÜKSÉGLETEK - EGYÉNI KREATÍV ALKOTÁS

Milyennek képzelted el a választott állatod ideális környezetét? Mit láttál magad előtt? Mit éreztél a testedben? Éreztél-e illatokat, ízeket?

Mi az, amire neked magadnak is szükséged van/ szükséged lenne ebből az ideális környezetből? Mit tehetsz, mit teszel azért, hogy megteremtsd magadnak ezt az ideális környezetet?

Hogyan hatott rád a kiállítás megtekintése? Mennyire volt könnyű/ nehéz megérezni, hogy milyenek lehettek a többiek által elképzelt ideális környezetek?

Milyen természeti tárgyat választottál a foglalkozás legelején? Levelet, diót vagy követ?
Miért ezt a tárgyat választottad?

A páros feladat során milyen érzés volt nyomás alatt lenni? Milyen érzés volt nyomást gyakorolni?

Amikor tó voltál, hogy élted meg a különböző nehézségű terheket? Melyik volt kényelmes számodra? Melyik volt kényelmetlen?

Általában milyen nehézségű feladatokat/ problémákat vállalsz magadra? Mekkora terhelést érzel magadon a hétköznapiakban?

Hol lehetnél te a mesében? Mit érzel, mi nyomja a hátadat? Egy falevél? Egy dió? Egy kavics? Egy egész hegy? Milyen érzés van benned ezzel kapcsolatosan?

Te hogyan küzdesz meg a saját életedben a terhelésekkel? Milyen helyzetekben érzed úgy, hogy érdemes keményen ellenállni és kitartani? Milyen helyzetekben érzed úgy, hogy érdemes összelapulni, mint egy falevél?

MEGBESZÉLÉS

Hogy érezted magad a betöltött szerepedben? Milyen szereped volt? Erős láncszemnek érezted magad vagy gyenge láncszemnek?

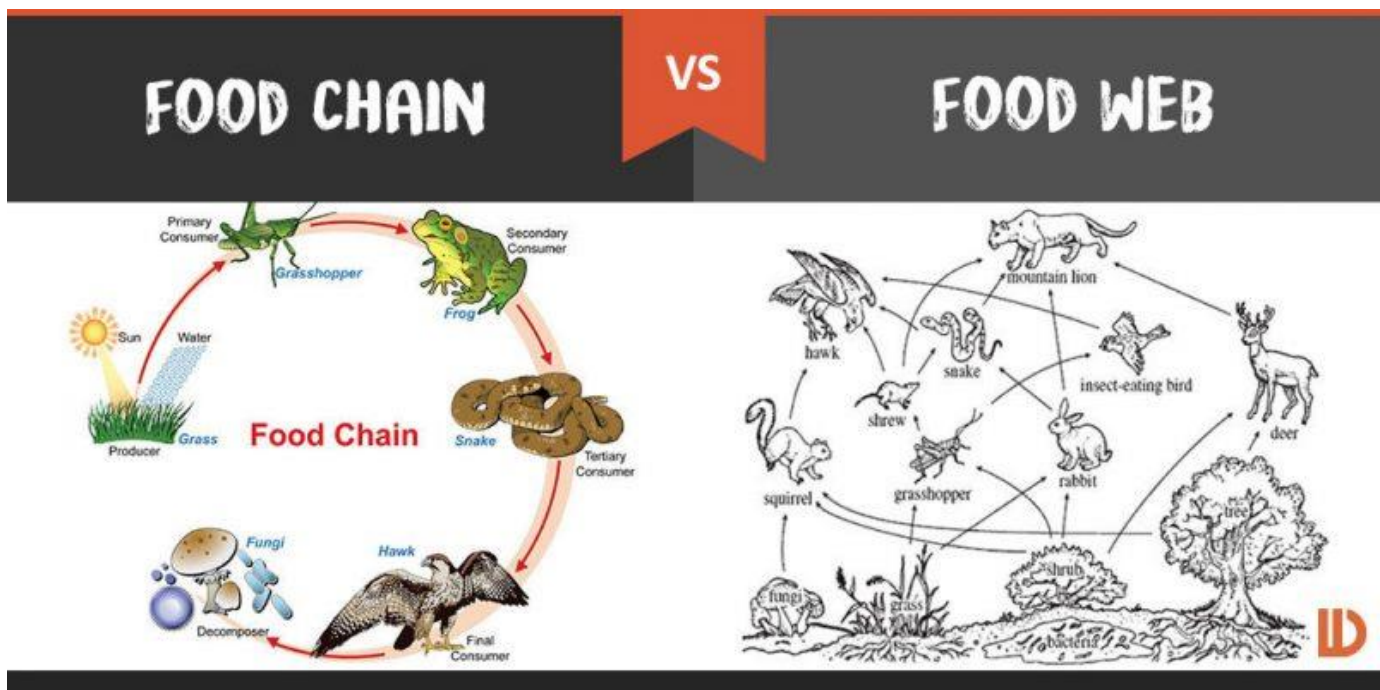
Milyen érzéssel töltött el, amikor akaratod ellenére “kiestél” a hálóból? Milyen hasonló helyzetekkel találkozol az életben? Hogy oldod meg ezeket?

Melyik trófikus szinten érezted leginkább jól magad? Melyik szintet érezted leginkább magadénak? Hogyan függnek egymástól a létrehozott rendszer elemei?

Fontos-e a Te szereped (kártyádon lévő élőlény szerepe) a rendszerben? Van-e olyan eleme a rendszernek, ami kihagyható?

Fel tudsz idézni hasonló szálakat, kapcsolatokat az emberi társadalomban?

Te hova helyezed el magad a társadalmi hálóban?

Fontos a csapat stratégiájának megfogalmazása.

Nagyon kell figyelni a csapattársakra, hogy a vadul hömpölygő folyó el ne vigye a szabadon maradt követ (esetünkben lapot).

MEGBESZÉLÉS

Volt-e olyan helyzet, amikor nagyon jól érezted magad, elemedben voltál? Mi volt az?

Mennyire tudtál együtt mozogni a csapattal?

Volt-e olyan helyzet, ami nagyon frusztrált (pl. ha valamelyik csapat nem tartotta meg a szavát, vagy a csapatod nem azt csinálta, amit szeretted volna). Mi zavart a helyzetben?

Szoktál-e hasonló élethelyzeteket megélni? Akkor miként reagálsz? Most is úgy reagáltál? Mi szerinted a jól működő személyes stratégia ebben a helyzetben?

Milyen olyan veszélyeztető tényezőkkel kellett a csoportodnak szembenéznie, amivel nem számoltatok a stratégia megbeszélésénél (ha volt ilyen)?

Milyen hasonló élethelyzetekkel találkoztál már?

Milyen hasonló helyzetek alakulnak ki a társadalomban, gazdaságban, stb? Ezeket miként szokták megoldani? Most miként oldanád meg?

ÍRD LE A LAPRA!

Milyen érzés volt menekülni?

Mi volt a különbség az első és az ezt követő alkalmak között?

Hogyan tudnál hatékonyabban kijutni?

Mi volt a személyes célod a játék során? Miért?

Mit csinált jól a csapat?

Milyen stratégiátok volt?

Mi működött jól? És mi nem?

Milyen hasonló helyzetek alakulnak ki az emberi társadalomban?

Ott mi történik?

Mit lehet tanulni a hangyáktól?

ÍRD LE A LAPRA!

Hogyan dolgozott a faluközösség, amelynek tagja voltál? Hogyan alakult a munkamegosztás a faluban? Milyen szereped volt neked? Választottad vagy kaptad ezt a szerepet? Hogyan érezted magad a közös munka közben? Mekkora felelősséget éreztél magadon?

Volt-e olyan helyzet, amikor nagyon jól érezted magad, elemekben voltál? Mi volt az?

Volt-e olyan helyzet, ami nagyon frusztrált (pl. a csapattagok nem vették figyelembe vagy a csapatod nem azt csinálta, amit szeretted volna). Mi zavart a helyzetben?

Általában milyen szerepet vállalsz egy csoportban? Milyen a számodra komfortos szerep egy csoportban? Milyen/ milyen lenne az ideális szerep számodra egy csoportban? Van-e olyan szerep, ami kényelmetlen neked? Éltél-e meg bármilyen nehézséget a játék során? Hogy alakult ki ez a nehézség?

Hogyan tudtak egyeztetni egymással a szomszédos falvak? Hogyan kommunikáltak egymással a szóvivők? Milyennek látod a két falu közös munkáját? Mennyire volt eredményes a hídépítés? Tapasztaltál-e olyan stratégiát, kezdeményezést a játékban, ami szerinted jól működött?

Találsz-e példát hasonló együttműködést igénylő helyzetekre a saját életedből? Hogyan alakul a közös munka ezeknél a helyzeteknél?

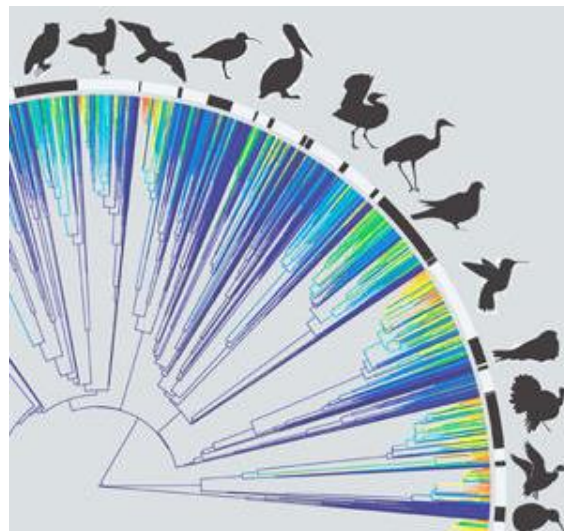
RÉSZTVEVŐKNEK

Minden állatcsoportnak más és más igénye és létszüksége van, akár csak az embereknek.

Madarak

1. Könnyű csontozat
2. Állkapcsaik csőrökké alakultak
3. Erős mellizmok
4. Tollazat borította test
5. Állandó testhőmérséklet
6. Kemény, meszes héjú tojással szaporodnak
7. Általában fejltett ivadék gondozás
8. Egész földön elterjedt állatok

Hüllők

1. Változó testhőmérsékletű gerinces állatok
2. életük minden szakában tüdővel lélegzenek
3. bőrmirigyeik nincsenek
4. pergamentszerű vagy kemény mészhéjjal körülvett tojással szaporodnak

Kétéltűek

1. kettős életterük van: vízi és szárazföldi egyaránt
2. nincs állandó hőmérsékletük
3. bőrük vékony, van bőrlégzés
4. petéikkel szaporodnak

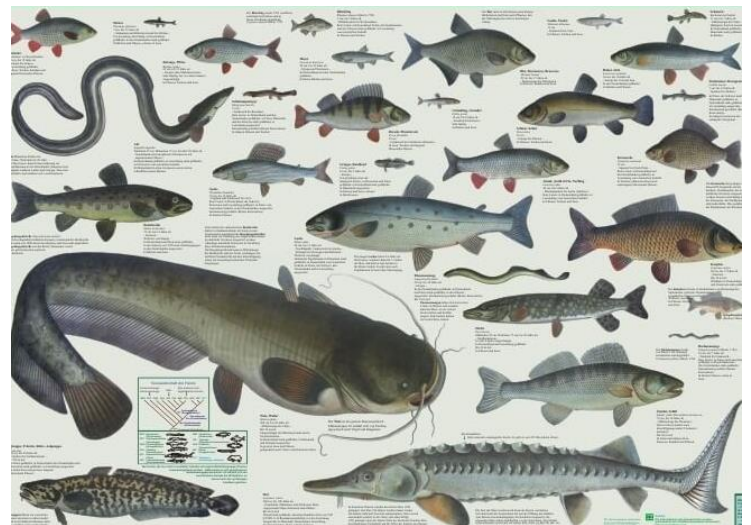

Emlősök

1. állandó testhőmérséklet
2. testüket szőr borítja
3. kicsinyeiket tejjel táplálják
4. egész földön elterjedt állatok

Halak

1. vízi életmódhoz alkalmazkodtak
2. ikrákkal szaporodnak
3. helyváltoztatás uszonyakkal
4. többnyire kupoltyuk segítségével lélegeznek

FELADAT

Minden csapatnak közös megegyezés alapján össze kell állítania egy, a csoportjának megfelelő „törvénykönyvet”, ami alapján meg tudnak telepedni egy újonnan felfedezett bolygón.

Milyen veszélyek leselkedhetnek rátok az új bolygón?

MEGBESZÉLÉS

Volt-e olyan helyzet, amikor nagyon jól érezted magad, elememben voltál? Mi volt az?

Mennyire tudtad a javaslataid elfogadtatni másokkal?

Voltak együttműködő és nem elfogadó csapattársak?

Voltak nézeteltérések vagy meg nem hallgatott ötlet/ötletek?

Milyen veszélyeztető tényezőkkel kell a csoportodnak szembenéznie a megtelepedést követően?

A közös törvények közül van-e olyan, ami a mi társadalmaink „törvényei” is? Ha nem, akkor miért nem?

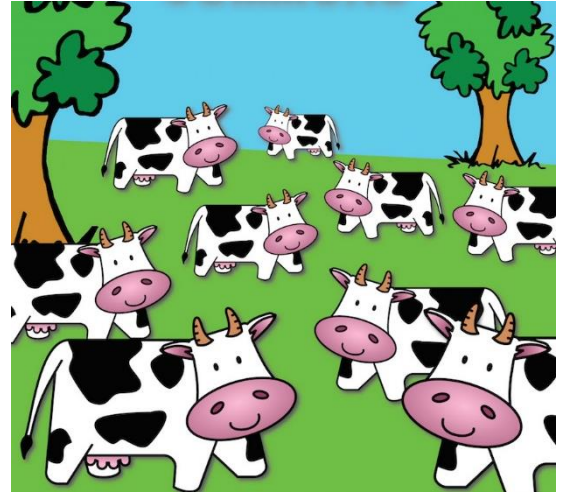
KÖZLEGELŐK TRAGÉDIÁJA

MEGBESZÉLÉS

Volt-e olyan helyzet, amikor nagyon jól érezted magad, elemekben voltál? Mi volt az?

Volt-e olyan helyzet, ami nagyon frusztrált (pl. ha valamelyik csapat nem tartotta meg a szavát, vagy a csapatod nem azt csinálta, amit szeretted volna). Mi zavart a helyzetben? Szoktál-e hasonló élethelyzeteket megélni? Akkor miként reagálsz? Most is úgy reagáltál? Mi szerinted a jól működő személyes stratégia ebben a helyzetben?

Mennyire tudtátok megegyezni a stratégia terén a csapaton belül? Voltak együttműködő és nem elfogadó csapattársak? Voltak nézeteltérések vagy meg nem hallgatott ötlet/ötletek?

Milyen veszélyeztető tényezőkkel kellett a csoportodnak szembenéznie amivel nem számoltatok a stratégia megbeszélésénél (ha volt ilyen)?

Milyen érzést váltott ki benned, mikor kiderült, hogy voltak csapatok, akik nem tartották be a megegyezést?

Ezek a helyzetek megtörténhetnek a valós életben (munkahely, közösségekben stb.)?

Milyen hasonló élethelyzetekkel találkozta?

Milyen hasonló helyzetek alakulnak ki a társadalomban, gazdaságban, stb? Ezeket miként szokták megoldani? Most miként oldanád meg?

Milyen élményeket, érzéseket keltettek benned az eddig megélt, korábbi gyakorlatok és találkozások a csoporttagjaiddal vagy az állatokkal? Volt-e valami, ami különösen megérintett az eddigiek során? Volt-e valami, ami nehéz volt neked? Volt-e valami, ami különösen jó élmény volt? Hogyan éled meg a csoportod? Milyen élmény a csoport részének lenni?

Mit gyűjtöttél össze a közös mandalához, amíg a természetben jártál? Mit jelent neked az az anyag/ tárgy, amit összegyűjtöttél? Milyen élményeidet építetted be a közös alkotásba?

Hogyan fogalmaznád meg egy vagy két szóban, amit a közösen elkészített mandala jelent neked?

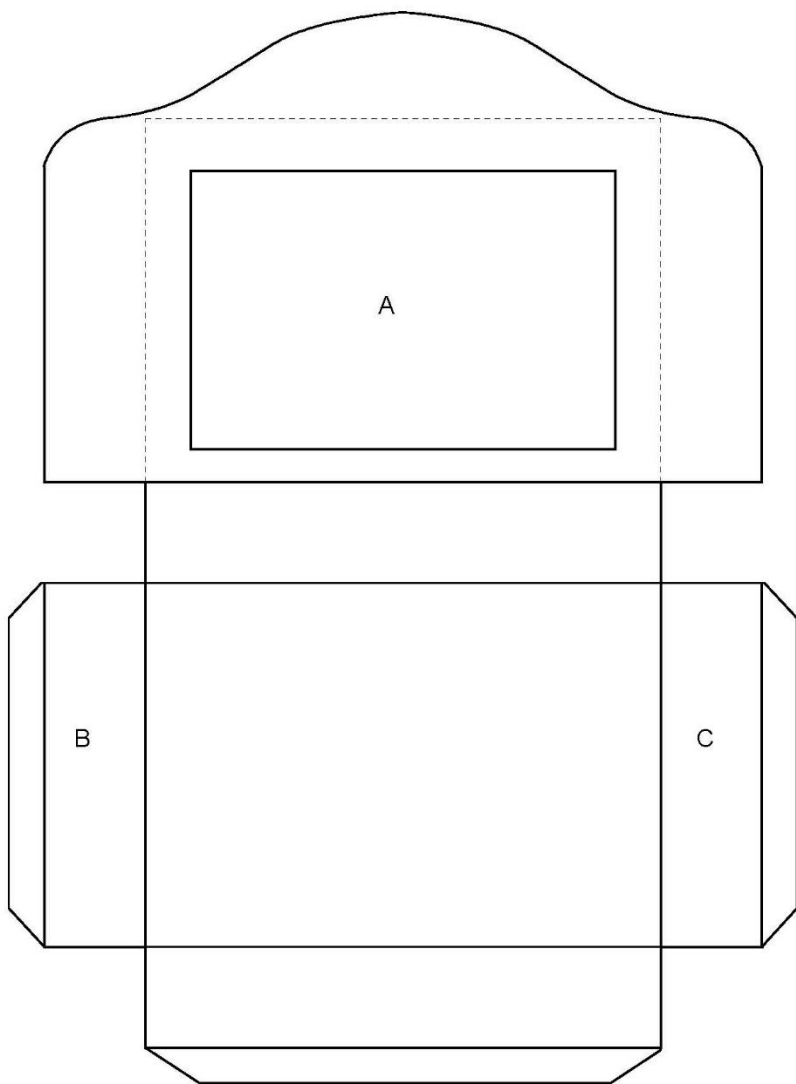
A KAMISHIBAIRÓL

A Japánból eredő és igen népszerű papír színház, a kamishibai a mesekönyveket mintegy színházzá alakítja. Egyszerűen elkészíthető egy-egy történet, mese házi verziója saját illusztrációkkal, melyet azután a keretbe csúsztatva könnyedén fel lehet használni a további közös olvasásokhoz. Készíts te is kamishibai-t!

Milyen mesét alkottatok a pároddal/ csoportoddal? Mi ennek a mesének jelentősége számodra? Mi lehet ennek a mesének a jelentősége mások számára?

Volt-e olyan mozzanata a mesének, ami azért került bele a történetbe, mert különösen fontos volt számodra? Mi volt fontos neked a történet alakítása során?

TE IS KÉSZÍTHETSZ PAPÍRSZÍNHÁZAT

Ezt lehet faanyagból vagy bármilyen vastagabb kartonlapból.

Az "A" ablakot ki kell vágni, itt fog látszani a Te rajzod. Ennek mérete a rajzod méretétől függ.

A "B" vagy a "C" oldalára egy nyílást kell vágnod, ahol be- és kicsúsztathatod a rajzaidat.

HA KIVÁNCSI VAGY...

A kamishibai eredetéről [itt](https://en.wikipedia.org/wiki/Kamishibai) találhatsz több információt:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Kamishibai>

Fából készült kamishibai-t és hozzá tartozó meséket lehet kapni itt:

<http://csimota.hu/hu/konyvcimke/papirszinhaz/>

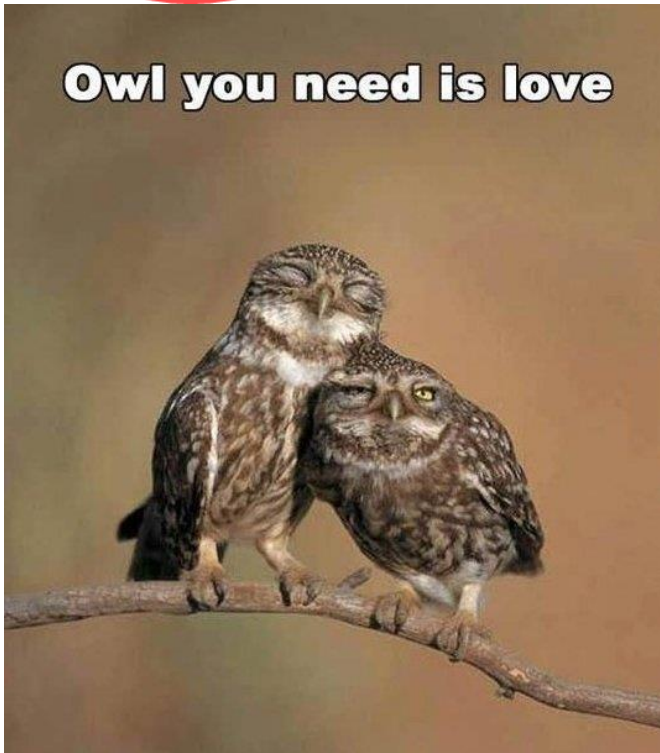
Szereted a baglyokat? Miért?

Milyen tévhitek ismersz a baglyokkal kapcsolatban?

Milyen érzés volt hozzányúlni? Nehezedre esett? Ha igen, hogy sikerült legyőznöd ezt az érzést?

Találkoztál már hasonló érzéssel az életedben? Akkor hogy sikerült legyőznöd ezt az érzést?

Milyen állatot választottál a társkereső hirdetés megfogalmazásához? Miért pont ezt az állatot választottad? Miben áll ennek az állatnak a „hátránya” a társkeresésnél? Milyen tulajdonságok kiemelésével próbáltad vonzóbbá tenni ezt az állatot?

A valóságban melyek azok az emberi tulajdonságok, megnyilvánulások, ami számodra megnehezítheti, hogy barátságot, jó viszonyt alakíts ki valakivel? Mely tulajdonságoktól idegenkedsz? Milyen tulajdonságok vonzóak számodra másokban? Rád jellemzőek-e ezek a számodra idegen/ vonzó tulajdonságok?

Észrevetted-e magadon, hogy bizonyos emberekhez inkább fordulsz negatívan/ pozitívan? Mi okozhatja ezt a negatív/ pozitív odafordulást

Milyen állatokat figyeltél meg?

Hogyan alakultak a megfigyeléseid eredményei az előzetes várakozásaidhoz képest?

Mi volt számodra a legérdekesebb a megfigyelt jelenségek közül? Miért pont ez?

Milyen saját magad/ emberi élet szempontjából jelentős kérdést vethet fel ez a jelenség?

Milyen állat-ember párhuzamokról hallottál, amik valamiért megérintettek téged?

Milyen személyes/ közösségi/ társadalmi kérdéseket vet fel számodra ez a párhuzam?

Vannak-e további kérdéseid, amikre szeretnél választ találni?

what are other words for ethology?

empiricism, anatomy, biology, anthropology, entomology, ichthyology, ornithology, herpetology, taxidermy

Thesaurus.plus